

вилегии, които ги отделяли от простата робска маса. Сега, напротив, военната служба требвало да стане задължителна за всички и да създаде равенство между мюсюлмани и християни, а не привилегирани военни съсловия.

Едно обстоятелство способствувало Султан Абдул Меджид и неговото правителство да приемат политиката на Чайковски. В 1845 год. Риза Паша свикал едно народно събрание. То се състояло от по двама представители на всяка провинция, един турчин и един християнин, и от няколко евреи за главните градове. Това събрание трябвало да изложи нуждите на населението и да посочи средства за удовлетворението им. От една страна, малодушното държане на християнските представители, които от страх нищо не смеели да кажат, а от друга — консерватизма на представителите на раздрусания турски феодализъм осуетили очакванията на Риза паша да приложи чрез това народно събрание хатишерифа. То било разпуснато без да свърши нещо, за което не малко допринесло и външното влияние във вътрешните работи на Турция.

През онова време в нея се борели две чужди влияния: французко и английско. Риза паша бил представител на първото, а Решид паша на второто. Английската дипломация, за да компрометира народното събрание, подготвила печата против него. Когато то се разотишло, султана повикал Решид паша на местото на Риза паша. Това целило и английското правителство.

Чайковски нищо не загубил от тая промена в турското министерство. Решид паша бил също реформатор. След неуспеха на Риза паша, султан Абдул Меджид го поставил на чело на министерството именно, за да преобразува империята. При него Чайковски се свързал по-тесно с турското правителство, изпълнен със желание да му сътрудничим в реформеното дело.

Изобщо, влиянието на полската емиграция над турските държавници се обуславявало от две обстоятелства: първо, че тя била върла противница на Русия и второ, че много нейни елементи приемали исляма, както направили Чайковски.

В 1850 год. той бил лишен от покровителството на Франция. За да не бъде предаден в ръцете на руското правителство и да не пропадне политиката му, приел предложението на Решид паша, направено от името на султана, да прегърне исляма. Няколко години след това, Саджк паша прокарал воената си реформа, като средство за създаване мощна Турция.

Ренегата бил убеден, че равенство между мюсюлмани и